

Annandag jul

Stephani protomartyris

“Han kom till sitt eget, men hans egna tog inte emot honom.” Job 1:11

Finns det något mer ödsligt än detta ord? Han kom till sitt eget, de som var hans egna bröder och systrar, men de tog inte emot honom. Det är svårt att få känna på att bli utestängd, att bli mobbad och blir förföljd.

Med denna dagen tycks något helt annorlunda komma fram ur Bibelns texter än det vi hörde om i går: Att en frälsare är född åt oss. Det är säkert ingen tillfällighet att just Annandag jul har en mycket blygsam skara som i tro och tillit till Guds Ord firar denna dag. Vad synes detta kärleksfulla och goda budskap ur julevangeliet ha gemensamt med den ström av blodsutgjutelse som talar från Bibelns första blad till dess sista? Och ändock, dessa båda saker hör samman. Och på det sättet: Evangeliet om Guds Son, som kom till världen för att ge alla förlåtelse, nåd och liv som gåva, han blir inte mottagen och hyllad såsom den frälsare han är. Han kom till sitt eget och hans egna tog inte emot honom, säger evangelisten. Just att det största våld riktas just mot Guds innersta bevis på sin kärlek. Så möter Guds ofattbara, utgivande kärlek motstånd i världen, ja den blir till den största anstöt i världen. Så att människor just för denna kärleks skull förkastar evangeliet. Detta för att det är en kärlek på högsta allvar, den är beredd att ge ut allt för att vinna människor, ja därför att den frälsar *syndaren*. Därför står dagens budskap om lidandet för Kristi skull, martyriet och martyrererna inte i motsättning till evangeliet om världens frälsare. Utan det är en följd av evangeliet. Ty såsom Kristus när han kom i världen inte möttes med jubel, utan i stället av förföljelse, så möter också de kristna i alla tider motståndet mot Guds ord och dess sanning. Ty sådan är den värld vi lever i, att det goda och glada evangeliet också skänker lidande, martyrium åt dem som tror och håller fast vid det.

Det är synnerligen viktigt att se och förstå sambandet. Annars begår man lätt det misstag som så många gjort och gör, att man bara kan tänka sig en kristendom som accepteras fullt ut av alla. Kristendom, säger man, blir ju annars bara lärostrider, lidande. Först den formen är den riktiga, menar man, är den som alla kan tro och omfatta. Och det betyder en kristendom formad av människors uppfattningar och tankar. Men sanningen är inte att Jesus förkunnade något som accepterades av alla, utan i stället att hans ord gick stick i stäv mot vad människor i gemen tänker och föreställer sig. Det blev till en sådan anstöt att många som vandrat med Jesus upphörde med det för hans ords skull. Man fann att hans ord stred mot vad som kunde accepteras. Och därmed tog man anstöt av Herren Kristus. Anstöt av Kristus och hans evangelium tar nämligen varje människa som söker att vinna salighet genom sina egna verk och gärningar.

Nu talar Herren Kristus i evangeliet i dag domens starka ord mot dem som inte tar till sig räddningens evangelium och de varningens ord är viktiga för oss var och en, så att vi inte blir sådana som stöter ordet ifrån oss, och förkastar räddningen som ges oss. För det är symptomatiskt att när man gör det blir man också en evangeliets fiende. Man står alltså inte neutral gent emot Gud, utan antingen är man vän eller fiende, Guds vän eller Guds fiende. Något mitt emellan finns inte. Det går alltså inte att säga att man gärna ser att andra tror, men att man själv inte kan eller vill tro. Det är ingen neutral hållning. På vilka grunder man än stöter bort evangeliet om Kristi utgivande försoningsdöd för alla synder, även om man säger att »jag vågar inte tro att mina synder är förlättna», vilket skulle kunna förvillra någon tro att det låter en smula fromt, men det är ingen neutral hållning gent emot Gud. För här handlar det om den enda räddningen, och som inte kan ersättas med någon annan, eller att det finns något annat alternativ, utan denna frälsning går människan restlös förlorad.

Det är den enda frälsning och de enda frälsningen som kan rädda människan – och rädda oss, inte bara från det vi gjorde då eller då vid ett visst tillfälle, utan som räddar hela

människan och renar henne från alla hennes synder, hur svåra de än är. Det är verkligheten bakom de tydliga kategoriska orden som Kristus säger i dagens evangelium. Därför nåden är så stor och så totalt frälsande, så blir också bortkastandet, förtrampandet av Guds nåd och godhet så mycket värre. Och vi ska ha klart att det här handlar om just där man säger att man inte har behov för Kristi frälsning. Ty överallt, lär oss evangelierna, där det minsta gnutta av behov av Guds nåd och Kristi frälsning andas, där är Kristus med sin frälsande hand omedelbart. Han sönderkrossar inte ett brutet rör, utsläcker inte en ryckande veke. Människan går inte förlorad därför att hon har många och svåra synder, utan däri att hon tror att hon inte behöver en frälsare för sina synders skuld.

Nu lär oss Kristus här att den hållning man visade mot Jesus, att man föraktade och förföljde och slutligen dödade honom, den hade en lång historia ända ifrån Abels blod intill Sakarias Barakias Sons blod, honom som ni dräpte mellan templet och altaret – Fastän dessa människor menade sig kunna med stora rättfärdighetskrav träda upp mot Jesus, såsom man gjorde. Man sökt fånga honom genom att han sa något som de skull anklaga honom för. Så stod de inte på neutral mark utan blev Guds fiender såsom gamla testamentet gav riktliga besked om. Och fastän de menade att de alls inte liknade något sådant, så ger Jesu egna ord denna parallell. De följer efter sina fäders gärningar, de som dräpte profeterna. De var Guds fiender. De skulle följa sina fäders gärningar i synnerlig mening, enligt Jesu ord. ”Fyll edra fäders mått” det gjorde man synnerligen därmed att man såg till att avrätta Kristus.

Ordet martyr kommer från grekiskan ”martyr” betyder egentligen ett vittne. Kristus kallas för det *”trovärdiga vittnet”* i Uppb 1: 5 och är därför den störste martyren. Men i en annan mening än alla andra martyrer förr eller senare. Han lidande och martyrskap är större än allt annat i den vägen. Han lider för världens skuld, ensam för de alla. Till världens försoning.

En kristen martyr emellertid är inte bara den som lider, utan den som får lida i Kristi efterföljd, för sin tro på Kristus som man gjort känd. Det betyder att det som gör en människa till en sådan martyr som vi hör om i episteltexten, och som denna dagens namn erinrar om, S:t Stefanus dag, det är hans omvittnade tro på Herren Kristus och det medföljande vittnesbördet därom som han avlade inför stora rådet. Alltså egentligen är det hans tro på juldagens evangelium, eller evangelium om Guds Sons frälsning. Den envisa tilltron till Jesus Kristus, som Herre och Frälsare som gör honom till martyr. Det är i denna tro som St Stefanus skådar in i den himmelska härligheten och ser en övermåttan underbar syn: *”Jag ser himmelen öppen och Människosonen stå på Guds högra sida.”*

Men vi ska också komma ihåg att detta lidande som följer med den kristna tron, det är inget självvalt martyrium. Att utvälja sådant själv och mena att just det vill man gå igenom, det är inget annat än rent och skärt svärmeri. Jesu förmanar faktiskt att man ska undfly martyriet: När de nu förföljer er i en stad, fly till en annan etc. Alltså fly det och överlåta åt Gud att räcka det när det inte står i mänsklig makt att använda det. Såsom aposteln Paulus gjorde som inte lät sig utelämnas till judarna utan vädjade till kejsaren. Så sa också Frälsaren: Om det är möjligt gånge denna kalk ifrån mig, dock ske icke min vilja utan din. Det självvalda martyriet tjänar inte Guds ära, utan blott människors. Bara där Gud väljer väg och människan i tro och förtröstan går den, sker det till Guds ära: Såsom undervisad i Ordet av den Helige Ande vet hon också rätt att skicka sig i lidande och förföljelse. Då är det också ett rätt Guds martyrium.

Så kan man också se det märkliga som följer på martyriet, lidandet för Kristi skull, att det inför världen enbart ser negativt ut och totalt utan någon positivt. Ett fullständigt nederlag för Gud och hans bekännare. Likväl för det till himmelsk härlighet och ära. S:t Stefanus död syntes vara ett fullständigt nederlag, men det var den väg Gud ville föra honom till saligheten.

Den stränga omutliga rättvisa hos Gud som alla Guds fiender måste förskräckas av, är den största tröst för hans svaga kristna i lidande och svårigheter. De ska inte bli övergivna eller skiljas från evangeliets härlighet och löften, ens i de svåraste lidanden. *”Vem ska skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus”* frågar apostel och räknar upp nöd, trångmål, förföljelse, nakenhet, hunger, fara eller svärd. *”Nej, i allt detta vinna vi en härlig seger genom honom som har älskat oss.”* Så är Ordet från Guds mun vår tröst och vår hjälp i motgångens, smädelsens,

förföljelsens och dödens verklighet. ”Dock förblir jag städse hos dig; du håller mig vid min högra hand. Du skall leda mig efter ditt råd och sedan upptaga mig med ära. Vad har jag i himmelen utom, och när jag har dig, då frågar jag efter intet på jorden. Om än min kropp och själ försmäktas är dock du min själs klippa om min del evinnerligen.” (Psalt 73: 23ff)

Amen!